

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Konti József meghalt.

A legjelesebb magyar zeneszerzők egyike *Konti József* hosszas szenvedés után meghalt. Halála őszinte részvétet kelt nemcsak a zenevilágban, hanem az egész magyar társadalomban, mert a kiváló zeneszerző nyájas modorával és szeretetreméltó egyéniségével közkedveltségre tett szert s épp oly kitűnő karmester, mint zeneszerző volt.

Mindössze ötvenhárom évet élt. 1878-ban külföldről Budapestre került és teljesen magyarrá lett, megszerezte a magyar állampolgárságot és zenei alkotásaiból is magyar szellem árad ki. Mint karmester egyike volt ama keveseknek, akik igazi művészettel és lelkesedéssel élnek hivatásuknak és igen sok magyar szerző köszönhette sikerét az ő művészi vezényletének, a mely alatt gyönyörű összhang áradt ki a zenekarból. Oly nemes hévvel, annyi érzéssel s művészi erővel kezelte a karmesteri pálcát, hogy a zeneszerzők minden gondolatát, minden érzését kitűnően átvitte s a zene legfinomabb árnyalatait is teljesen érvényre juttatta.

Önzetlen szeretettel karolta föl a fiatal tehetségeket s a Népszínház művészgardája nemcsak a

kitűnő karmestert, de a nemes-szívű kartársat is őszintén gyászolja benne.

Mint varsói születésű ember, aki idegenben nőtt fel, nagyon nehezen tanulta meg nyelvünket és sajátos idegen-szerű kiejtése miatt sok ártatlan csipkedésnek volt központja művészi körökben.

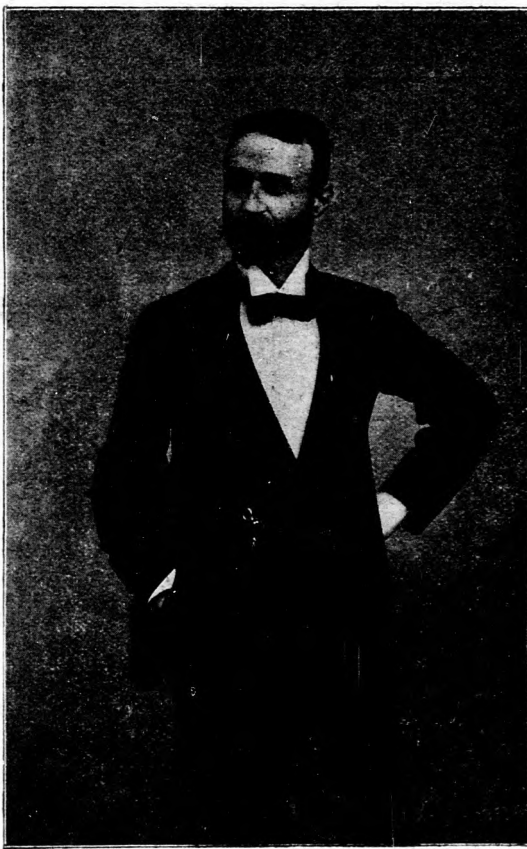
Szebb operettjei az „*Eleven ördög*“, „*Királyfogás*“, „*Suhanc*“ és „*A fecskék*“.

Halála napján magához hivatta Hock János országgyűlési képviselőt, régi barátját és érzékenyen elbueszított tőle.

Többször megszorította kezét és egyre azt hangoztatta:

— Érzem, hogy van Isten!

Feleségének, aki állandóan ott örködött mellette, kijelentette, hogy érzi halála közeledését, mert az összes fájdalmai elmúltak. Egyben pedig figyelmeztette őt és fiát, hogy jó magyarok maradjanak, mert a magyar eszme bizonyára győzni fog. Általános részvét mellett kísérték a temetőbe.

Konti József †

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

A magyarországi szövetkezetek között alakulásra, de nagyságra és eredményt tekintve is egyike a legelsőeknek. Tizenhárom esztendő multra tekinthet már vissza. Elsőben küzdelmes, rögs volt a pálya, de csakhamar szárnyra kelt, ismertebbé vált az eszme, a minek a nyomába mindinkább erőteljesebb sikerek is léptek. Ma ott áll, hogy ismerik ebben a hazában mindenfelé, megbecsülik törekvéseit és fáradozásainak jó szívvvel adóznak.

A tizenharmadik 1904/5. üzletév általában véve szép fejlődésről adhat számot. A mostoha gazdasági viszonyok kifejlesztik mindnagyobb mértékben az összetartozandóság érzetét és ez a Mezőgazdák Szövetkezeténél is észrevehető. Az elmúlt év folyamán 167 tag 250 üzletrészszel gyarapította a szövetkezet erejét, a minek folytán az alaptőke 561,400 koronára nőtt meg. A forgalom ehhez képest igen kedvezően alakult. A pénztári forgalom közel 29 millió, a könyvelési összeforgalom pedig közel 89 milliót tesz ki.

Szép szokás ennél a szövetkezetnél, hogy a tagok vásárlási visszatérítésben részesülnek. Ezen a címen most 34 ezer korona kerül felosztásra. Egy másik jellemző vonása, hogy a tiszta jövedelemnek egy meghatározott részét szövetkezeti célokra fordítják, a szövetkezeti eszmének az előbbre segítésére. A Mezőgazdák Szövetkezete egyáltalán sokat végzett az irányban, hogy magát a nagyközönség által megkedveltesse és az eszmének barátokat szerezzen.

Egyes osztályai ma már szinte nélkülözhetetlenekké váltak a magyar gazdaközönségnek. A gabona-osztály az elmúlt évben az inség akcióban végzett nagyjelentőségű munkát és szállított gabonát a kincstár részére. Az állatértékesítő-osztály a bolgár kormánynak volt nagy segítségére magyar állatok kivitelénél. Fajbikákat külföldről közvetített gazdáink részére és elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki az angol hussertés meghonosítása körül.

Kőbányán szövetkezeti sertéshizlalót rendezett be a szövetkezet. Bizalommal fogadták a kezdeményezést. Meg is érdemelte a szövetkezet, mert teljes megelégedésre bonyolította le a reá bizott üzleteket. Jelentékeny munkát fejtett ki az abraktakarmányok közvetítésében is. A gazdasági anyagosztály hasonlóképpen nagy szolgálatot

tett gazdaközönségünknek. Borgazdasági dolgok, baromfitenyésztési cikkek, vetőmagközvetítés, biztosítási ügyek, vasuti dijszabás felülvizsgálata egészítik ki a szövetkezet üzletágait. Sok irányban halad a munka, hogy a gazdaember szükséglete egy helyről és megbízható forrásból ki legyen elégítve.

A szövetkezet szombaton tartotta meg rendes közgyűlését. Ez alkalommal a kegyeletnek is adóztak. Ekkor leplezték le a szövetkezet egyik volt erősségének, a két évvel ezelőtt elhunyt Andrássy Aladár grófnak arcképét.

A zárószámadások meghallgatása után az igazgatóság kiegészítése következett. Egyhangúlag beválasztották az igazgatóságba Pallavicini Ede őrgrófot és Szilassy Zoltán orsz. képviselőt, a kik régi, ismert szövetkezeti vezetőférfiak. (Ö.)

Lobkowitz hadtestparancsnok nyugdíjazása.

A hadsereg hivatalos lapja jelenti, hogy Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok nyugalmába vonul. Erről a nyugdíjazásról érdemesnek tartjuk megemlékezni azért is, mert a hadtestparancsnokok közül épen Lobkowitz herceg volt legközelebbi barátságban a magyar társadalom jeles férfijaival és általános tiszteletnek örvendett nálunk. A nyugdíjazása vonatkozó királyi kézirat így hangzik:

Kedves Lobkowitz herceg tábornok! Amint őszinte megnyugtatómra szolgált évek hosszú során át az a tudat, hogy a derék 4. hadtestparancsnoksága Önre van bízva, úgy annál fájdalmasabban érint ma, hogy megrendült egészségi állapota arra kényszeríti Önt, hogy a szolgálattól való felmentését és nyugdíjaztatását kérje.

Kérésének teljesítését nem tagadhatom meg. Távozásával egyik legderekabb tábornokaim egyike hagyja el helyét, amelyen Ön feadatának odaadó teljesítésével kiváló érdemeket szerzett magának.

Ön, ki a csapatok jólétét igazán szíven viselte, örömmel gondolhat arra a tiszteletteljes emlékre, amelyet az Önhöz őszintén ragaszkodó alárendeltjeinél és az Önt nagyrabecsülő széles körten hátrahagy. De legyen különösen meggyőződve az én igaz köszönetemről és őszinte elismerésemről, amelyet háboruban és békében tanúsított kiváló érdemeiért Önnek mondok.

Legjobb kívánságaim kísérik Önt és biztosítom állandó jóindulatomról

A katonai érdemkereszthez a gyémántokat adományozom Önnek.

Bécs, 1905 október 25.

Ferenc József s. k.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb áron a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Az orosz forradalom.

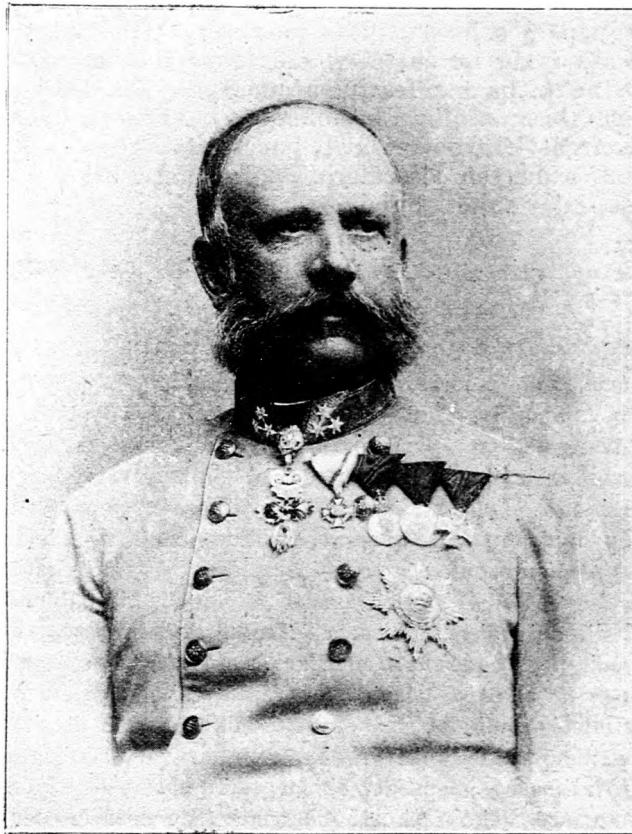
A mult hét elején az orosz forrongás magasra törő lángjai valami keveset lelohadtak. Mintha érezték volna, hogy az alkotmány elnyerése már csak napok kérdése. A véres összeütközésektől, a gyújtogatástól tartózkodott a jogaiért küzdő nép s népgyűléseket tartott, melyen elhatározták a fegyveres felkelést. Erre azonban nem lesz szükség. A hatalmas autokrata belátta, hogy a nép jogos követeléseit most már nem lehet vegyverrel elnyomni. A cári trón összedőlhet, de a népakarat, mely szabadságáért küzd, nem engedhet és nem semmisülhet meg. A cár tehát alkotmányt, szabadságot ad a népnek s azonfelül bünbocsánatot mindazoknak, kik a forradalmi mozgalmat megindították.

A nép győzött. A cár megígérte Wittének, hogy az összehívandó dumát elismeri törvényhozó testületnek, elfogadja a liberalis programot, megadja az alkotmányt. Ha igaz a cárnak ez a pálfordulása, akkor Oroszországra új korszak virrad s ez Witte munkája. Ez a hatalmas államférfi, akinek sikerült az orosz-japán békekötést létrehozni, rá tudta venni a cárt arra is, hogy a népakaratnak engedjen. Witte ezáltal halhatatlan érdemeket szerzett magának. Nagy szolgálatot tett a cárnak is, a népnek is. Uralkodójának megerősítette azt a trónt, melyet a forradalom összedüléssel fenyegetett, a népnek pedig megszerezte azokat a jogokat, melyek az alkotmányos állam polgárait boldoggá tehetik. Most már aztán, ha a cár betartja azokat az ígéreteket, melyeket a százezrek könnyei, a kiömlött tömérdek vér és Witte bölcsessége kicsikart tőle, akkor Oroszországban új élet kezdődik s a nagy orosz birodalom az eddiginél is hatalmasabb lehet.

Az egész orosz birodalom forrongásban volt még az elmúlt héten, mely felfordulást élénken világítja meg az odesszai harc leírása, mely így szól:

A Preo Brasenszkaja-utcákban a fölkelők nagy barrikádokat építettek. A munkások ott népgyűlést tartottak, de épen akkor, mikor az egyik szónok nagyon tüzes beszédet mondott, kozákok bevették a barrikádot és a tömeget széoszlatták. A munkások erre az Alexandrovszk prospecten másik nagy barrikádot állítottak föl. A fölkelők ellen nagyszámú gyalogságot és kozákokat rendeltek ki Közuti vilamos kocsikból és társzekerekből más utezákban is hordtak össze barrikádokat. A Richelieu-utczában

egy fegyverraktárt leromboltak és kifosztottak. A tömeg erre több ízben megütközött a katonákkal, akik a legkiméletlenebbül jártak el. Különösen a kozákok voltak nagyon kegyetlenek. Az áldozatok száma ezekben az utcai harcokban rendkívül nagy volt. Az utcákon egymást érik a betegszállító kocsik. Nagyon sok embert öltek meg és még többet megsebesítettek. Az összes kórházak és az egyetem helyiségei telve vannak sebesültekkel. Több diákot, akik a sebesülteknek akartak segítséget nyújtani, a kozákok megverték. A megöltek között nagyon sok

Lobkowitz Rudolf herceg.

iskolás leány és diáknő van. Legnagyobb részük azonban munkás.

Az orosz alkotmány.

Abban az izgató küzdelemben, a mely Witte és Trepov orosz államférfiak közt hónapok óta folyt, a szabadelvűek vezére, Witte győzött. Már megjelent a cár manifesztuma, mely engedve a nép követeléseinek, új alkotmányt ad Oroszországnak. A Bulygin-féle alkotmánynak csak népámitás volt a célja, a mely azonban a nép lázadásán hajótörést szenvedett.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil oséplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,

„MILLENNIUM“ legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL“ tolókerekű rendszerű sorvetőgépeit, aczélöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

E házugság ellen fellázadt Oroszország lakosságának minden rétege. Odesszától Pétervárig tüntettek, sztrájkoltak, lázongtak a diákok, munkások kereskedők, ügyvédek, mérnökök és orvosok.

Iszonyodva rettegtek az emberek attól, hogy megismétlődnek a januári véres események, de az intelligenciát hidegen hagyta a patakokban omlott vér és kivivta viágtörténelmi jelentőségű győzelmét. Az új alkotmány megvan, Oroszország szabaddá lett. Hogy mit tartalmazott az az alkotmánytervezet, melynek megkésztésében II. Sándort a nihilisták halálos bombája megakadályozta és melyet III. Sándor széttepett, sohasem tudta meg senki. II. Miklós cár Oroszország történetében a legfényesebb helyre emelkedhetik, ha manifesztuma valósággá válik. Dicsősége nem lesz azáltal kisebb, hogy véres forradalmi zavargások nyomása alatt ismerte föl azt az egyetlen utat, a melyen visszatérhet a rend és béke a sok csapástól sújtott birodalomban.

A cár manifesztuma.

A cár a következő manifesztumot tette közre:

Mi, II. Miklós, Isten kegyelméből minden oroszok cárja, Lengyelország cárja, Finnország nagyfejedelemé stb. tudatjuk minden alattvalóinkkal a következőket: Fővárosunkban és számos más helyen kiütött zavargások és mozgalmak mély fájdalommal töltik el szívünket. Az uralkodó elválaszthatatlanul egybeforrott népével és a nép fájdalma egzsersmind uralkodójának fájdalma. A jelenlegi mozgalom nemzeti bomlással és integritásának és egységének megsértésével fenyegeti birodalmunkat. Uralkodói misszióink azt a fenkölt kötelezettséget rója reánk, hogy egész hatalmunkkal és erőnkkel azon legyünk, hogy az államra nézve ama veszélyes mozgalom megszüntetését minden erővel siettessük. Amidőn utasítottuk az illető hatóságokat, hogy a rendzavarás, kihágás és erőszakosság jelenségeinek megszüntetésére és a feladata után járó békés lakosságnak megvédelmezésére tegyék meg a kellő intézkedéseket, szükségesnek tartottuk, hogy a közélet megnyugtató irányított intézkedések sikere érdekében egységes irányt adjunk a legfőbb kormányhatóságok működésének.

Mindezeknél fogva kötelességévé tesszük kormányunknak, hogy megmásíthatatlan akaratunkat a következő módon teljesítse:

1. A lakosságnak megadandók a polgári jogok megdönthetetlen alapjai, amelyek a vallás- és szólásszabad-

ság igazi sérthetlenségén, az egyesülési és gyülekezési szabadságon nyugsznak.

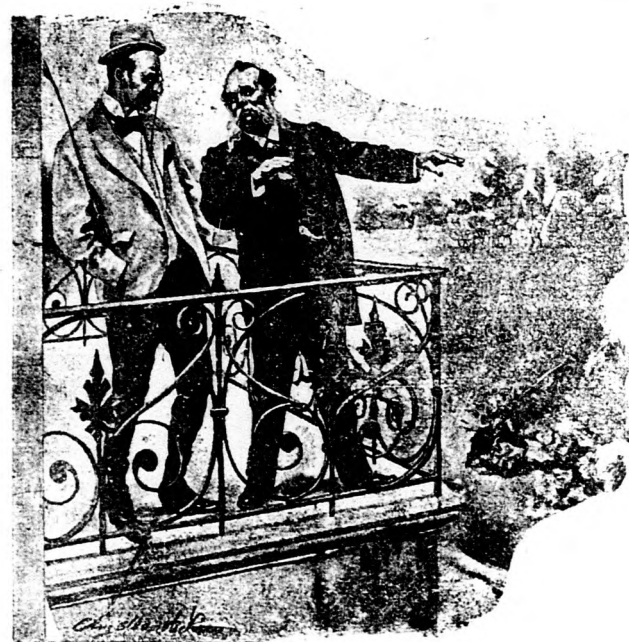
2. Az elrendelt birodalmi dumaválasztások megszaktása nélkül, amennyire a дума egybehívásáig rendelkezésre álló idő megengedi, mindama néposztályok, amelyek a választási jogból ez idő szerint teljesen ki vannak zárva, a дума törvényhozásában való részvételre feljogosítandók. Az általános választójog életbelépésének feltételeit az új törvényhozótestület fogja meghatározni.

3. Megdönthetetlen alapelv legyen az, hogy a birodalmi дума hozzájárulása nélkül törvény érvényre nem léphet és hogy a nép választottjainak megadassék a lehetőség arra, hogy az általunk kinevezett hatóságok eljárásának törvényességét akadálytalanul ellenőrizhessék.

Oroszország minden hű fiához fordulunk most és azt kívánjuk tőlük, hogy emlékezzenek meg a haza iránt tartozó kötelességeikről, működjenek közre az ez idő szerinti hallatlan csendzavarások megszüntetésében és összes erőiket velünk egyetemben szenteljék a csend és béke újbóli helyreállításának.

Kelt Péterhofba, 1905. október 17—30 uralkodásunk 11-ik évében.

Miklós.

A. Látja azt a gaz fickót. Az lövi le a galambjainkat.
B. Adta kölyke! az az én fiam.
A. Megbocsátok érte.

A „szüreti árjegyzékünk“

és az

„őszzi magárjegyzékünk“

megjelent és azt kívánatra bárkinek ingyen megküldjük

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Szövetkezeti gyűlés Perbenyiken.

Érdekes nap folyt le Perbenyiken, az elmúlt héten. A felsőtiszai vármegyék hitelszövetkezeteinek kiküldötti tanácskoztak itt a teendők fölött és hogy meghallgassák az év eredményét.

Mailáth József gróf szövetségi elnök megnyitva a közgyűlést, örömmel emlékezett meg arról, hogy a szövetkezeti eszme a közeli vármegyékben mindinkább hódít tért és az érdeklődés fokozódik. Nagyjelentőségű ez a dolog, mert sohasem volt nagyobb szükség a társadalmi erők tömörítésére, mint manapság. A társadalmi munka az igazi alapvető munka, ez hozza össze a különféle társadalmi árnyalatokat. A közös munka sikere leginkább megnyilvánul a szövetkezésben és a nemzet megerősítésére ennél hatalmasabb eszköz nincs. A szövetkezetek a felforgató törekvések hathatós ellenszerül bizonyultak. Jó orvosság az Isten, a haza és a vallás fogalmát semmibe nem vevő szocializmussal szemben. Arra kéri a megjelent szövetkezeti férfiakat, hirtsék el a magot minél szélesebb körben, szerezzenek a szövetkezésnek minél több barátot, hogy azt a nemzeti jövőt, amelyet a jobbak maguk elé tűztek, biztosan kiküzdhessük.

A nagy tetszéssel hallgatott elnöki beszéd után Blasek Jenő szövetségi titár terjesztette elő a 7-ik évi zárszámadásokat. A kimutatás szerint Szabolcs vármegyének 132 községe közül 38 községben működik hitelszövetkezet, 89 községet vonván be működési körébe. Zemplén vármegyében 451 község van; ezek közül 33 községben működik hitelszövetkezet, amelyek 195 községre terjesztik ki munkálkodásukat. Abauj vármegyében egy szövetkezet 11 községre terjeszkedik ki. Összesen tehát a három vármegyéből 72 hitelszövetkezet 295 községben hinti el a takarékoság magvait. A múlt évi megjelenés óta a szövetkezeteknek száma kettővel apadt. A zemplén-megyei Izbugyarárvány és a Sztropkó és vidéke hitelszövetkezetek felszámoltak és pedig azért, mert nem volt vezető. Elég szomorú körülmény ez és mutatja azt, hogy az arra alkalmas falusi vezetőket bizony szükséges nevelnünk, hogy a jövőben ilyen okok miatt a népre áldásos intézmények működésüket nemhogy beszüntessék, hanem inkább fokozatosan kiterjesztessenek.

A felsőtiszai vármegyék szövetségének kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek tagjainak száma 16,492-ről 17,969-re, ezek üzletrészeinek száma 29,471-ről 30,814-re, jegyzett üzletrészeinek értéke

1,456,274 koronáról 1,523,188 koronára szaporodott 1 év alatt. A tényleg befizetett múlt évi 788,677 koronával szemben az idén 927,126 korona mutatható ki. Váltók és kötvények alapján kihelyeztek a szövetkezetek 4,239,056 koronát; a takarékbetét számlán 2,558,222 koronát kezeltek. Központi hitel címén 1,035,735 koronát vettek igénybe, míg a központnál 316,371 koronát helyeztek el. Atmeneti kamatok címén 1905-re áthoztak 57,168 koronát. Tiszta jövedelem 77,985 korona volt; a tartalékalap 134,995 koronát tett ki.

Ezután következett a napirenden lévő két felolvasás. Az egyiket Szesztay Zoltán dr. nyiregyházai ügyvéd, tevékeny szövetkezeti barát, a másikat Vass János református lelkész tartotta. Közgyűlés után a szövetkezeti kiküldötteket lakomára marasztotta ott a szives házigazda.

Tanítók és lelkészek a szövetkezetekben. A szászországi gabonakereskedők beadványt intéztek a közoktatásügyi miniszterhez, hogy a tanítók és lelkészeknek a szövetkezetekbe való befolyását tiltsa el. A kölni kereskedelmi kamara, amelyet a beadvány támogatására kértek fel, azt felelte, hogy a tanítók és lelkészek nem tilthatók el a gazdasági működéstől. Gondoskodni kell azonban arról, hogy a szövetkezetek révén ne üzzenek felekezeti és politikai propagandát és tartózkodjanak a gazdasági életben való szerepléstől ott, ahol alkalmasabb és képzetesebb elemek vezetik a gazdák intézményeit. Mi nálunk úgy áll a dolog, hogy sok helyen egyéb vezető ember, aki elég értelemmel bír valamely szövetkezet vezetésére, nincs is más mint a pap és a tanító. Tehát a német kereskedelmi kamara felfogása szerint is teljesen indokoltnak tekinthető az, ha a papok és tanítók végzik a vezető munkát.

Német szövetkezeti iskola. Darmstadtban a múlt hét folyamán nyílt meg a német mezőgazdasági szövetkezeti iskola első tanfolyama. 44-en jelentkeztek felvételre nemcsak németek, hanem külföldiek és különösen nagy számmal a magyarok is. Haas titkos tanácsos megnyitó beszédében körvonalazta a tanfolyam célját, mely nem egyéb, mint a szövetkezetek hivatalnok karát a tudnivalókban beoktatni. Az előadások délelőtt 8-12-ig, délután 2-5-ig tartanak a darmstadti kémiai intézet nagy tantermében. A tanfolyam kiterjed a mezőgazdasági szövetkezetek történelmére, szervezetére, a szövetkezeti jogra, a hitel, értékesítő és bevásárló, a tej- és pinceszövetkezetek ismertetésére, a tojás és marha szövetkezeti értékesítésre, a szövetkezetek ellenőrzésére, a könyvvitelre, a polgári törvénykönyv ismeretére, a társulati törvényre, posta-, sürgöny-, telefon-, vasut- és tarifaügyekre, valamint megismerteti a hallgatósággal az adó-, biztosítási ügyeket és a nemzetgazdaság alapelveit. A szövetkezeti iskola arra is törekedni fog, hogy a kioktatott szövetkezeti alkalmazottak a nagyszámu német szövetkezeteknél elhelyezze.

Borjueladás szövetkezeti uton. A bajor sváb gazdák tavaly szövetkezetbe tömörültek és hatezer darab borjút szállítottak be a müncheni vágóhidra. Ezzel elérték azt,

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
elzárolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad:
Husnemüket, füstölt
húst, vadakat, szárnyasok-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöldség-
félét, gyümölcsöt stb.

hogy az ügynököket kiküszöbölték és minden borjuért átlagban 5 koronán felül kaptak többet, mint a szervezkedés előtt. Látjuk ebből is, hogy a szövetezés milyen üdvös és a derék bajorok csupán a borjueladásnál több mint 30 ezer korona bevétel-többletet értek el. Minálunk az a szokás, hogy faluzó ügynökök szedik össze a borjukat és egyéb dolguk sincs, minthogy a gazdával szemben az árat lenyomják. Kivánatos volna, hogyha a mi gazdáink is megpróbálkoznának a szövetezési uton való borjuértékesítéssel. Egy-egy falu, vagy több község kiscgazdáinak az eladásra szánt borjuját a hitel- vagy a fogyasztó szövetezés segélyével könnyen áruba lehet bocsátani. A gazdáknak maradna a közvetítő díja.

Tejszövetezési értekezlet. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület Chinorán községben tejszövetezési értekezletet tartott. Velesey József ismertette a tejszövetezésnek a kiscgazda állattenyésztésére, ezzel kapcsolatosan a tej jobb értékesítésére, továbbá a kiscgazda gazdasági üzemére való hatását és a szövetezések alapszabályait, ügyrendjét, vezetését és megalakulási módját. Felvilágosította a gazdákat, hogy a tejnek szövetezési uton való értékesítése mellett nagyobb árat érnek el a jelenlegi-eknél. A gazdaközönség belátva szükségét, elhatározta, hogy a bossányi tejszövetezéshez csatlakozik, ami — a két község egymáshoz való közelsége folytán — minden nehézség nélkül megvalósítható.

Szövetezési gyűlés Szatmáron. Az Északkeleti Vármegyék Szövetezeteinek Szövetsége október 18-án Szatmáron Csáky László gróf elnöke alatt intézőbizottsági gyűlést tartott. Poszvek Nándor titkár felolvasta a Szövetség II-ik és III-ik évnegyedi működésére vonatkozó terjedelmes jelentését. A titkár jelentéséből kiemeljük, hogy mindinkább népesebb szövetségi közgyűlések arról tesznek tanubizonyságot, hogy a Szövetség már alig nélkülözhető összekötő kapcsolatot képez Szatmár, Szilágyszentgyörgy és Ugoosa vármegyék szövetezetei között. Új hitelszövetezések felállításának előkészítése céljából a titkár megjelent Csegöldön, Dobrán, Kiskolcson és Halmosdon, hol remélhetőleg meg fognak a hitelszövetezések alakulni. A Nagykárolyban felállítani szándékolt ipari hitelszövetezetre vonatkozólag a Központ tudatta, hogy olyan ipari hitelszövetezettel, mely csupán hitellel foglalkozik, meg nem alakít, A szövetség az utóbbi időben megalakította a mikolai, szaniszlói és alsókaznaci hitelszövetezeteket s ezzel a Szövetség kötelékébe tartozó hitelszövetezések száma 100-ra emelkedett; ebből 40 Szatmár, 39 Szilágyszentgyörgy és 21 Ugoosa vármegyére esik. György Endre indítványára elhatározta az intézőbizottság, miszerint a Szövetség kötelékébe tartozó hitelszövetezettek értesítendőek, hogy az önként, illetve ok nélkül kilépő tagokkal szemben alkalmazkodjanak a Központ felfogásához a 10 százalékos levonást illetőleg. Ugyancsak György Endre indítványára a titkár felkérte, hogy a szövetezési vezetőkkel való érintkezése alkalmával hívja fel figyelmüket az új 5 és fél százalékos annuitásos földkölcsönökre.

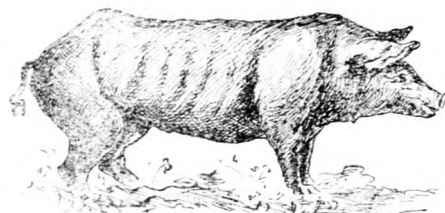
• MI UJSÁG? •

Halottak napja. Szerdán este, mint halottak napjának előestéjén borongó lelkek sokasága népesítette be a temetőt s a néma sírokat telehintette a borus ősz virágával. A kinek szivétől elszakadt szülője, hitvese, gyermeke, a kegyelet sugallatára kiment a felejthetetlen sirhanthoz s a szeretet fájalmával emlékezett meg halottjáról. Ékes márvány-sírkő, kicsiny fakereszt — mindnek volt látogatója, a ki mécsset gyújtott élő szeretete jeléül. A csillagos ég mása intett ragyogással a temető ezernyi lángocskájából föl az elköltözöttek felé: emlékezünk rátok! A halottak iránt való kegyeletnek ünnepies megnyilatkozása nemzetünk nagyjainak sirjánál az idén is nagyszabású volt. Az ifjuság, az ország törvényhozói, a főváros testületei a koszoruk egész halmával borították el Kossuth, Batthyány és Deák sírját. A szónokok lelkesítő szavát a honfiak tizezrei hallgatták, lelkükben azzal a szent meggyőződéssel, hogy a magyar nemzet élete is — örökkévaló!

Erkel Sándor siremlékének leleplezése. Egy eszterdeje, hogy felállították Erkel Ferencnek, a nagy magyar zeneszerzőnek siremlékét s hétfőn délben kegyeletes szép ünnepély keretében leplezték le fiának, Erkel Sándornak, az Operaház első igazgatójának siremlékét a Kerepesi-úti sírkeretben. Az emlék Róna József szobrászművész alkotása. A leleplezési ünnepélyre, amely délben 12 órakor kezdődött, megjelentek: Bezerédy Viktor min. tanácsos, az Opera és Nemzeti Színház ügyvezető intendánsa, az Operaház egész személyzete, a Nemzeti Színház művészei s a Vígyszínház és Népszínház több művésze, a színpadi szerzők egyesületének elnöke és Márkus József ügyvezető igazgató, az «Otthon» írók és hírlapírók körének küldöttsége, Rákosi Jenő főrend elnökkel, a filharmóniai társaság tagjai, az országos zeneakadémia tanári kara és növendékeinek küldöttsége. Mihalovics Ödön min. tan. igazgatóval, Erney József és Gobbi Alajos, a nemzeti zenede igazgatója stb. Az ünnepély a Himnuszszal kezdődött, melyet Kerner István vezetésével az Opera ének- és zenekara adott

Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyiszilli Szent István gyógyszerár kitérő hatású készítményeit és pedig

sertésvész elleni óv- és hizlalóport,

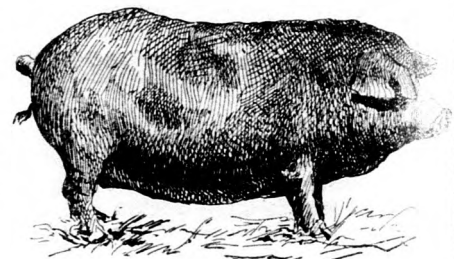

Disznópor használata előtt.

mely rendszeres adagolás mellett nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyát s ennek révén a hizlalást meglepő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az úgynevezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek részére történik megrendelés, ennek arányában 20–30 százalékos engedmény nyújtatik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!

Köszvény-balzsamot izom, csusz és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnél 2 korona 50 fillér, kisebb 1 korona 50 fillér.

Disznópor használata után.

Lysol-Salicyl viszkettség és mindennemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona. — **Hajerősítőt** hajhullás ellen. Ára egy üvegnél 3 korona 80 fillér és 2 korona 50 fillér. — Ezen szerek kitérő hatásáról számtalan elismerő és hálaanyaglatokat tanuskodik.

Megrendelések GYÓGYSZERTÁR Somogy-Szill küldendők.

elő. Ezután Máder Raoul igazgató lépett az emelvényre s szép emlékbeszédet mondott, miközben lehullott a lepel az emlékről. Ezután az operai személyzet nevében Várady Sándor beszélt. Az ünnepély a Szózat-tal ért véget.

Nagy idők tanuja. Bürgermeiszter György városi kutmester, volt 48 honvéd, 83 esztendőskorában meghalt Székesfehérváron. Bem táborában küzdött végig a szabadságharcot s több ütközetben dicsőségesen harcolt. Temetésén megjelentek a 48-as honvédek is és elkisérték bajtársukat az utolsó útjára.

Szentessy Gyula meghalt. Az újabb magyar költészetet súlyos veszteség érte. Szentessy Gyula a szerelmes líra egyik legkiválóbb magyar művelője közel két évi szenvedés után a lipótmezei örültek házában a napokban meghalt. A jeles költő 1903 decemberében került az élőhalottak szomorú hajlékába. Mindössze 35 évet élt. 1870-ben született Nagyváradon. Iskoláit részben ugyanott, ahol Endrődi Sándor volt irodalmi tanára, részben Budán végezte. Később jogot hallgatott a budapesti egyetemen. Első műve „Rajongó” című szociálista irányú költői elbeszélés 1892-ben jelent meg. — Lirai gyűjteményei közül a „Ninon dalai”, a „Magdolna-utcaból”, a „Gyári lányok” és a „Rezeda” keltettek figyelmet színes, érzékeny, minden ízében modern költészete iránt. Két évvel ezelőtt a Petőfi-társasági tagságra ajánlották, de megválasztatása kitört lelki betegsége miatt elmaradt. Temetése pénteken lesz a Lipótmezei tébolyda halottas házából.

Lánchíd Széchenyi-híd. Többször merült föl az a terv, hogy a Lánchídat megteremtőjéről, Széchenyi István grófról nevezzék el. Legújabbán ismét mozgalom indult meg ebben az ügyben, egy bizottság alakult, amely beadványt intézett a közmunkák tanácsához a Lánchíd új elnevezésére vonatkozólag. A híd elnevezése Ebeling Károly hajóskapitány eszméje. Ő vetette föl először a tervet.

A Potemkin katasztrófája. Berlinen át jött a hír Szentpétervárról, hogy a Fekete-tengeren borzasztó szerencsétlenség történt. Hír szerint a *Potemkin* páncéloshajó fölrobbant és elpusztult. A hajón volt *Birilev* tengerészeti miniszter is, aki állítólag az egész legénységgel együtt a vízbe fulladt.

Az új tőzsde. Mult héten a budapesti áru- és értéktőzsde színhelyét szabadságtéri fényes palotájába tette át. Az áru- és értéktőzsde lebonyolítására szánt palota minden célnak inkább felel meg, mint éppen a tőzsde céljaira. Ugy az épület, mint annak belső berendezése meggyőzi a szemlélőt arról, hogy itt valaki egy fényes palotát rendeztetett be, inkább a maga, mintsem a tőzsdetagok kényelmére. A tőzsdeterem beosztása miatt is rengeteg a panasz. Még a belső berendezésnél, az áru- és értéktőzsde helyeinek megállapításánál, valamint a pénzüntézetek elhelyezésénél is érvényesült egyesek érdeke. De azért a kurzusok emelkedtek, mert, hej! nyolc milliót kellett az új palota s a tagsági díjakat ennél fogva szintén emelni műszáj.

Wölfling Lipót közkatoná. Lipót toszkánai főherceg, aki tudvalevőleg Adamovits kisasszonnyal kötött házassága után lemondott címéről és rangjáról, egyben pedig kilépett az osztrák hadsereg kötelékéből, Wölfling Lipót néven Svájcban telepegetett meg, ahol rövidesen elnyerte az állampolgári jogot. A köztársaság törvényei szerint

azonban egyéves katonai kötelezettségének kell eleget tennie és a volt főherceg és magasrangú katonatiszt, most szolgál mint közlegény a svájci hadseregben. A főherceg engedelmes, jó kátona és feljebbvalói többször tüntették ki dicsérettel.

A román hadsereg szennyese. Bukarestből jelentik, hogy a román hadsereg központi vezetősége nagyobb visszaéléseknek jött nyomára, amelyek miatt több tisztet letartóztattak s még többeket is letartóztatnak. A bukaresti középonti ruharaktárakban Konstantineszku századost és Nikaleszku hadnagyot, akik évek óta meglopták a készletet és csaltak az elszámolásnál, minap letartóztatták. Az eddig megállapított kárt a vizsgáló-bizottság harmincezer koronára becsüli. Turnszeverinben Kirovics őrnagyot fogták el, mert előbbi hivatalában, amikor a tirgovesti élelmező-állomás parancsnoka volt, több csalást követett el. Károly király, amikor ezekről jelentést tettek neki, haragosan rendelte el, hogy a bűnös tiszteket a legnagyobb szigorúsággal büntessék meg, mert végre ki akarja irtani a hadseregből a korrupciót.

Tizezer koronás alapítvány. Özv. Markovits Vincéné szül. zseni Markovits Vilma budapesti urnó néhai férje emlékére 10,000 koronás alapítványt tett Fráter Béla budapesti ügyvéd útján Bihar megye alispánjánál, hogy annak kamataiból a biharmegyei közkórházból elbocsátandó gyógyult szegénysorsu betegek, nem-, kor- és vallásra való tekintet nélkül segélyeztessenek.

Nagy bányaszerencsétlenség. Felső-Bányán a kincstári bányában végzetes bányaszerencsétlenség történt, amelynek emberélet is esett áldozatul. Egy éreszállító kosár lezuhant és Holló Lajos előmunkást maga alá temette. Holló, kit az érekosár borzalmasan összeroncsolt, nyomban meghalt. Egy másik munkás súlyosan megsérült. Holló nagy családot hagyott hátra. Felesége és hat kis gyermeke siratja.

Jókai szobor és emlékmű javára eddig Magyar Általános Takarékpénztár részvénytársasághoz (V., József-tér 14.) 34,563 korona 21 fillér folyt be.

Kronje hazatérése. Kronje a burok egykor oly sokat emlegetett tábornoka, Amerikából Londonba érkezett s a kormánytól arra kért engedelmet, hogy egykori farmjára, Transzvába visszatérhessen. Kronje, aki a Paardebergi csata alatt seregével megadta magát az angoloknak, az utóbbi években Amerikában cirkusz mutatványokat rendezett burvitézseivel, de ez a vállalata csődbejutással végződött s Kronje egy fillérnyi vagyon nélkül került vissza Amerikából Londonba.

Chicagói magyar templom fölszentelése. A chicagói magyarság lélekemelő ünnepélyt ült mult hó 8-án. Az új magyar templomot most szentelték fel nagy-szabású ünnepségek keretében. Az ünnepi misén Grósz Ferenc celebrált. Evangelium után Biró Mihály south-bendi plébános lépett a szószékre és lendületes beszédben kimutatta, hogy a magyarság csakis úgy méltó nevéhez, ha első szent királyunk, Szent-István nyomdokait követve hitünkhöz, egyházunkhoz rendületlen ragaszkodunk.

A szultán mint fotográfus. Abdul Hamid szultán nagy előszeretettel viseltetik a modern technikai találmányok iránt, különösen a fotografálás nagy

kedvtelése a szultánnak. Olyan fényképező készüléke azonban, mint a szultánnak, nincs senkinek a földkerekségen. A legkisebb fémrész is masszív aranyból való s a farészeket elefántesont pótolja. A készülék 38,000 koronába került. A mohamedánok vallása tudvalevő tiltja a lefényképezést s így a szultán kénytelen tájak felvételével beérni.

Expresszvonat — utas nélkül. Berlinből jelentik, hogy kedden megtörtént az a párját ritkító eset, hogy a virballen-berlin-osztendei expressz-vonat egyetlen utas nélkül érkezett a nyugatoroszországi Marienburgba s onnan ugyancsak utas nélkül folytatta útját. Ennek a különös esetnek oka az, hogy ez orosz vasutas-sztrájk miatt a csatlakozó vonat Pétervárról nem érkezett Virballenbe s ezért az északi expresszvonat, a melynek utasai rendszeren oroszok és más külföldiek, üresen indult el Virballenből.

Adóelengedés rozsdakár esetében. A közigazgatási bíróság pénzügyi osztálya 20,651/1904. sz. a. azt, a gazdákra nézve nagyfontosságú, elvi határozatot hozta, hogy a rozsdakár folytán az 1883: XLIV. t.-cikk 49. §. c), bb) pontja és az 50. §. értelmében kérelmezett adóelengedés engedélyezendő olyan esetekben, midőn a károsodásnak kitett földek újabb veteményezés által már abban az évben jövedelmezőkké nem tehetők. Ha pedig az adóelengedés igénylésére alapul szolgáló elemi kár nem semmisítette meg az egész határokat magában foglaló nagyobb területeken levő minden egyes szántóföldek egész termését, azokra a szántóföldekre nézve, amelyek termésének legalább egyharmadrésze az elemi kár folytán elpusztult, az adóelengedés mégis jogosan igényelhető.

Összeesküvés a francia fegyvergyárakban. Egy párisi ujság azzal a hírrel lepte meg a franciákat, hogy a fegyvergyári munkások összeesküdtek fölrobantják a fegyvergyárakat, ha háboru tör ki Franciaország és valamely más állam között. A francia kormány már megcáfolta ezt a hirt. A fermeiersi ércöntőgyárban sztrájk volt s e miatt onnan az ágyuk és egyéb fegyverek öntési mintáit az ivrysi fegyvergyárba szállították. A sztrájkoló fermiersi munkások fölshívták az ivrysi gyár munkásait, hogy pusztítsák el az öntő-mintákat. Az ivrysiiek azonban ezt a kérést nem teljesítették, s így a fermiersiek is, akik e szerint nem akarták légberöpíteni a gyárakat, hanem csak az öntőmintákat akarták megsemmisíteni, már munkába állottak.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.

Budapesten, Muzeum-körút 19.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkérésénél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VALTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít c-akis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgyári berendezéseket,
Szecskavágók,
Répavágók, Morzsológok, Darálók.
Arjegyzék, költségvetés,
szakszerű felvilágosítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint közösi szövetkezeteknek tömeges megrendelésénél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

Imádkozunk apáért.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Gyógyszerek beadása sertéseknek.

Állatoknál a szájon át belsőleg alkalmazandó gyógyszerek beadása nem ritkán sok nehézségbe ütközik. Különösen sertéseknek nehéz a szájába juttatni a gyógyszereket; sertéskanok, de az idősebb kocák is minden módon ellene szegülnek ennek és nyugtalan-ságukkal nemcsak meghiúsítják a gyógyszerek beadását, hanem több esetben érzékeny károkat is okoznak magukban vagy a környezetükben. Ezért ezeknél a gyógy-szerek alkalmazása nagy gyakorlatot és sok körültekintést igényel.

Lényegesen megkönnyíti a gyógyszerek beadását, ha a következő módon járunk el.

A kanász egy kötéllel, mely az egyik végén hurokkal van ellátva, a beteg sertés óljába lép és a sertést, ha fekszik, felkelésre bírja. Ezután a hurkot igyekszik a sertés szájába helyezni, úgy, hogy az az agyartfogak mögé kerüljön. Ha az állat önként nem nyitja fel a száját, elegendő a füleinél megfogni, vagy más módon röfögésre vagy visításra bírni, hogy száját kinyissa. Ezután a hurkot erősebben meghúzzák és a kötelet magasra feltartják. Az így elért helyzet a sertésnek annyira kellemetlen, hogy többé előre nem tör, hanem vagy megáll, vagy leül, vagy hátrál, amikor is az ól egy sarka felé kell vele törekedni. Most a kanász lábai közé veszi az állatot és a hurkot meghúzza. Ekkor egy másik ember a gyógyszert könnyen beadhatja a felfelé nyitott szájon át. Lágy összeállású gyógyszer alakokat (pl. falat, nyelet) egy főzőkanál vagy lapos fácska segítségével kenünk a nyelv hátára, illetve gyökerére. Folyékony gyógyszereket vagy egy szarv, tülök segítségével viszünk be (egyeseke öreg csizmát vagy fapapucsot ajánlanak erre a célra, melynek orrán egy lyukat készítettek), vagy egy szájék segítségével. Utóbbit kemény fából készítik, egy 40 cm. hosszú bot két végét lekerítik, négyzetes középrészein egy kerek nyílás van, melyen egy keményebb gummicso vezethető át.

Kurth folyadék leadásánál a következő képen jár el. A sertést farával az ól egy sarkába hátráltatják, azután a botot a szájába illesztik és két emberrel megfogatják oly módon, hogy egyik kezükkel a fa végét, másik kezükkel a sertés fülét rögzítik. Ekkor a keményebb gummicsovet a nyíláson át bevezetik és egészen a garatba tolják be; a gummicso másik végére illesztett tölcseren át beöntik a folyadékot, mely így közvetlenül a garaton át a nyelocsőbe jut. *K.* szerint félre nyelés ilyen eljárás mellett teljesen ki van zárva.

Az előbb ismertett eljárásra vonatkozólag még megjegyzendő, hogy a szájba erősített hurok a gyógyszer alkalmazásakor meglazítandó, mert különben a nyelést megakadályozza.

Zimmermann Agoston dr.

Nemzetközi tejgazdasági kongresszus. A tejgazdaság, tejtermelés és tejtermékek exportjának egyöntetű kezelésére és ellenőrzésére szövetkezett államok kiküldötteinek múlt hó 16-án volt a második nemzetközi kongresszusa Párisban. Az elsőt 1903-ban tartották Brüsszelben, ahol a megalakuláson és szervezkedésen kívül alig végeztek valamit. A miatt fontos a most tartandó kongresszus, amelyen a magyar államot *Sierbán János* kir. jószágigazgató, *Szili Tamás* országos tej-

gazdasági felügyelő és *Köerfer István* dr. földmivelésügyi miniszteri fogalmazó képviseli. A kongresszuson főképp olyan kérdésekkel fognak foglalkozni, melyek kiválóan a nagyvárosok közönségét érdeklik.

Állati hullákat feldolgozó készülék bemutatása. Szászrégenben november 4-én mutatják be a *Digestor* nevű állati hullákat feldolgozó készüléket a földmivelésügyi miniszterium kiküldöttje előtt. A telep építését *Tamás János* állatorvos, a feltaláló személyesen vezette. A bemutatásra az összes állatorvosok, közigazgatási hatóságok és előjáróságok meghivattak.

Egy gazd. akadémiai tanár önéletrajza. A magyar-óvári gazd. akadémia ifjusága okt. hó 28-án este, azon alkalomból kifolyólag, hogy *Mezey Gyula* tanár egy évi távollét után az országos szőlészeti és ampelológiai intézettől ismét visszahelyeztetett az akadémiához, diszes fáklyás-zenét rendezett. Az ifjuság tanárát éltetve impozáns menetben vonult *Mezey Gyula* lakása elé, ahol az ifjuság nevében *Kovács János* Kazinczy-köri elnök szép szavakkal üdvözölte az ünnepeletet, aki meghatva köszönte meg az ifjuság szeretetének eme spontán megnyilatkozását, mely zálogát képezi annak, hogy az ifjuság a gazdasági szakképzést komolyan véve, annak művelőit tisztelettel és szeretettel övezi.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
rosiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemez.

Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerek.

Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

Mulattató.

A Balogh Imre esete.

Irta: Gaal Mózes.

Sehogysen tudom megmagyarázni a Balogh Imre esetét. Tavaly Szent István napján ő várt a két kis apró lóval az állomáson. Olyan volt, mint egy sudár fenyő, magas, karsu, de izmos, szép fiatal ember. Felévvél előbb eresztették haza a katonaságtól. Mindjárt megházasodott. Elvette azt a kicsi termetű, gyík szemű leánykát, akinek megígérte volt, mielőtt katonasághoz ment.

Megígérte, megtartotta a szavát, mert nagyon szerette. A kis menyecske nem ért fel az óriásnak a válláig sem. Szép sem volt, csak a szeme világított, mint a szentjános-bogár. Nyilvánvaló, hogy azzal babonázta meg Balogh Imrét. Mert a dolog nem volt természetes. A leány mást is szeretett azalatt az idő alatt, míg Imre katonáskodott, nem is tagadta, csak a vállát vonogatta s így szólt:

— Igaz, hát. Szerettem a molnárt . . . Ha így kellek, jó, ha nem kellek, hagyjon!

Mintha csak mókázott volna.

Balogh Imre elvette feleségül. Senki sem bízta, senki sem beszélte le róla, nem is kért senkitől tanácsot.

— Aztán jó légy, Boris! — mondotta neki, mikor a templomból kijöttek.

A kis menyecske nevetett. Játék volt neki a társaság, játék a tánc, az élet — minden játék volt. A szemében lobogott az üdvösség és a kárhozat. Imre csak az üdvösséget látta, a kárhozatot nem.

Az első hónapban kétszer szökött haza az urától. Hogy miért? Semmiségért. Az ura azt mondotta, hogy szeretné, ha otthon ülne, míg ő fuvarba megy, az asszony azt felelte, hogy unja magát otthon az öreg asszonynál, aki mindig az ágyban fekszik és prédikál neki. Az öreg asszony pedig Imrének a nyomorék anyja volt.

Balogh Imre, ahelyett, hogy otthon hagyta volna a menyecskét, utána ment, szépen megkérlelte, hogy ne haragudják. Ezentul nem fog az öregasszony prédikálni, ne tegye rajta a csufot, menjen haza.

A menyecske durcáskodott, az erős férfi ölbe kapta, feltette a szekérre s hazáig mind ölelte, kérlelte.

— Ne légy bolond, te Boris! . . . Verlek-e? Hallasz-e tőlem csak egy zokszót is? . . . Nézz reám, hé! . . . Félsz tőlem?

Az asszony reá nézett bolond, tüzes szemével s azt mondta:

— Hogy is ne! Senkitől se félek.

Imre megint boldog volt. Csikszeredából hozott vörös selyemkendőt, kék selyempántlikát.

Az öregasszony sem prédikált. Behúzódott az oldalkamrába és imádkozott a fiáért.

Nagy utakat tesz meg szegény, éjszakákon keresztül járja az erdőt. Ezért kell érette imádkozni. Vagy a jó Isten tudja, hogy miért? . . . Anya szemének a pillantása messzire elhat, a jövőbe is; látja a láthatatlant, sejtí a sejtethetlent.

Ha Imre egy-egy hosszú utból hazaérkezett, a lájbija zsebében pénzt hozott, a szívében örömet — őt pedig hideg tüzhely várta, az asszony szalonnát tett az asztalra, vacsorát nem főzött.

— Nem volt fa vágva! — veté oda az urának a mentegetőző szót.

Es Balogh Imre kiment az udvarra, fát vágott, behozta az ölébe, tüzet rakott, még a főzésnél is segített a bubá-nak . . . Az volt uri, kényes buba. Egy városi dámának a kényessége költözött a lelkébe, elfér abban jól, nagy volt abban az üresség.

Az öregasszony a kis kamarában gyakran éhezett, vize sem volt; nem gondoskodott róla senki, ha a fia nem volt otthon. Es még sem panaszkodott soha, egy szóval sem.

Fölöttébb nagy volt az ő szívében is a szeretet az ő jó fia iránt. A nagy jóság gyakorta nem egyéb, mint nagy gyengeség; romlásunk okozója, boldogságunk megőője.

Ha valakit ott felejtenek egy kamarában, ha valaki fázik, éhezik: bizony hamar elpusztul az.

Megsokallta a dolgot Balogh Imre s husvétvasárnapján így szólott az asszonyhoz:

— Megver az Isten, Boris. . . A legalábbvaló cigány megsajnálná anyámat. Hol a szived?

Hogy hol volt a szive? Sehol sem volt. Felöltözött a legeifrább ruhájába, berakosgatta minden holmiját a ládába, s míg Imre a templomba ment, hogy tojást, kalácsot szentelhessen (mert nagyon kívánta az anyja) — a menyecske ismét hazaszökött. A falusiak látták, el is ujságotlák Imrének.

— Haza ne hozd azt a tüzrevalót! — mondta az egyik atyjafia. — Cégéres hitvány az, megeszi a lelkedet, meg a szegény anyádét is . . .

Imre hazavitte a szentelt tojást, szentelt kalácsot. Egész nap az édes anyja ágya mellett ült.

— Immár ketten maradunk, édesanyám! . . . Nem kell sem a testemnek, sem lelkemnek. Kelmedet beviszszük a másik házba; idehozzuk Varga Samuét . . . Ő gondozza kelmedet, míg én fuvarba járok. Ugy-e bár, jó lesz? . . .

Az öregasszony reátette kezét az ő gyermekének a fejére, s csendes hangon mondá:

— Nekem jó lesz, Imre, de neked? . . . Neked jó lesz-e?

A hatalmas darab ember beléhajtotta fejét a tenyerébe s hallgatott. Aztán egyet sóhajtott:

— Majd meglássuk! . . .

Ünnep harmadnapján fuvarba ment, két nap mulva jött haza. Nem hozott selyemkendőt, hanem olvasót Csiksomlyóról; nem hozott szívében örömet, csak feneketlen szomorúságot. A csik-domokosi koresmában azt mesélte egy favágó, hogy a molnárhoz eljárogat a régi szeretője.

Imre megrázta a favágót, úgy megrázta, hogy szinte a lelket is kirázta belőle:

— Hazudsz kutya! . . .

Aztán eleresztette s hazáig hordozta szívében a halálos szomorúságot. Az édesanyjának, mikor kezében tartotta fia hatalmas, nagy hideg kezét, reá csordult erre az égő könnyecseppje.

— Hozd vissza őt, Imre! . . . Hozd vissza!

— Nem, édesanyám, ha fejemre szakad a csilagos ég, akkor sem . . . Erről ne is beszéljen!

Az arca szót fogadott, csak a szive zakatolt tovább, mint a malom, ha sebes a víz s erősen hajtja a kerék lapátjait.

Egy hónap mulva Balogh Andrásné betették

abba a kis gödörbe, hol a sziv egyet se dobban, mert kiapad a szivnek a forrása.

— Megöltem kegyelmedet ugy-e? . . . zokogta Balogh Imre . . . És a koporsóból nem szólhatott ki az édesanyja.

— Nem öltél meg, fiam, . . . én édes szomorú, én édes jó fiam, nem öltél meg . . .

Balogh Imre elment ismét fuvarba. Jártak az urak a vidéken, jól fizettek. Néhány nap alatt harminc forintot keresett. De hát kinek? . . . Az üres

volt a kápszli is. Beesusztatta a belső zsebébe s mikor bealkonyodott, elment hazulról.

A malomban vígan volt a molnár. Rétest süített Boris, az asztalon bor volt. Az őrök már mind elmentek.

— Te, Jancsi, máma láttam az uramat! — szólott nevetve a menyecske. Elfordította a fejét.

A molnár dörmögött valamit, kedvtelen volt, unta már az asszonyt. Aztán kinézett az ablakon, úgy tetszett neki, miatha valami zajt hallott volna.

Annus.

háznak, melyben ott felejtődött a menyecske ócska kendője. Ezt az ócska kendőt miért tette a kebelébe Balogh Imre? Ennek az ócska kendőnek pokolbéli melege volt.

Az uton hazafelé jövet találkozott vele. A lovak közé csapott, a fejét elfordította, hogy ne lássa. A menyecske még az ő nevét viselte és a menyecske azon az uton ment, mely a malomba vitt.

Imre otthon kifogta a lovakat, szénát tett eléjük a jászolba, megsuroolta szalmacsutakkal a hátukat, lábukat. Azután befordult a házba. A mestergerendáról levette a pisztolyát, az meg volt töltve, rajta

A menyecske tányérra tette a rétest, bort töltött a poharakba:

— Jere, szivem . . . falj egy falást, no!

— Nem vagyok éhes, — felelte a molnár — odament újra az ablakhoz.

— Talán bizony vársz valakit, Jancsi?

— Nem várok én senkit . . . Jó volna, ha meg haza mennél Boris . . . Neked is jó volna . . . nekem is jobb . . . Mégis csak kell valakinek az udvarban lenni . . . Hallod, a kutya ugat . . .

— Ott hadd ugasson . . . jere igyál, Jancsi!

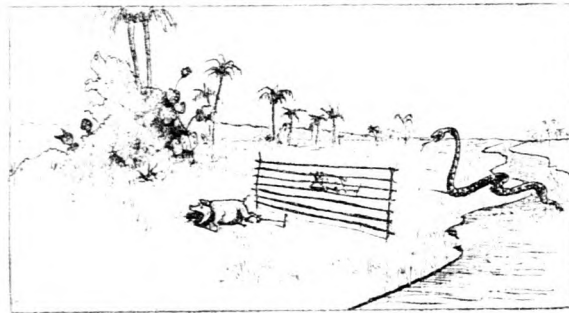
— Azt mondad, hogy találkoztál az uraddal,

Kigyófogás Afrikában.

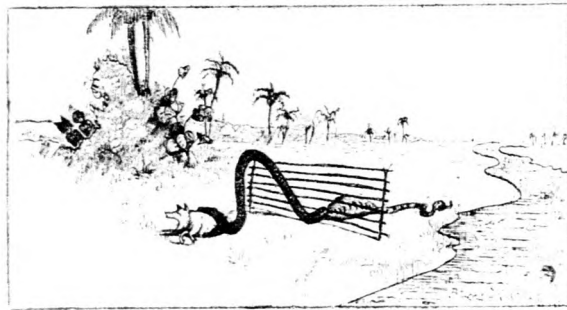
I.

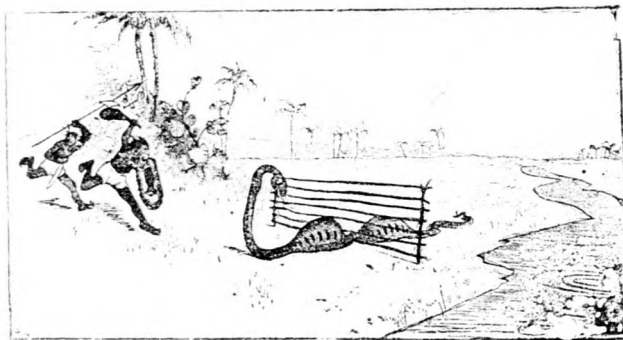
II.

III.

IV.

Képeinkhez

Lobkovitz Rudolf herceg. A 4-ik hadtest nyugalomba vonult parancsnokát is bemutatjuk képen. Az érdeemes katonáról, ki a magyar társadalom szerezését bírta, — más helyen is megemlékezünk.

Imádkozzunk apáért. Halottak napján nemcsak a temetők néma sirhantjai, hanem a templomok pad-sorai szintén az emlékezők szentelt fájdalmával telik meg. Özvegy asszony, még oly fiatal és két árvával

maradt. Elhalt a kenyérkereső, akiről egy nap sem feledkeztek meg azóta, de most halottak napján erősebb a fájdalom, mélyebb az érzés. Imádkoznak a jó édesapáért, aztán a hosszú buzgólkodás alatt elalszik a kis fiu az anyja ölében, de azért tovább imádkoznak. Hallgatják a szent beszédet áhitattal. Ezt a meghatott szomorú jelenetet ábrázolja képünk.

Annus. A fiatal festőnek egy kis leány megtetszett nagyon. Azért festő a festő, hogy hamarosan lefő-se az imádottat. Ez az Annuska így került hozzánk is. Szép alakban, ábrándos nézéssel.

Apróságok.

Milyen vastag a szibériai folyók jege? Az ottani rendkívüli nagy hidegek hatása alatt természetesen sokkal vastagabb jégpáncél borítja a vizeket, mint a minőkhöz mi szokva vagyunk. Különösen vastag lesz a jégtakaró, ha még hó is borítja azt. Így a *Lena* jege akárhányszor eléri a 2 m.-t. Az *Indigirka*-ét 205—215 cm. vastagnak találták. Az *Amur* felső folyásán valamint az itteni mellékfolyóin 100—180 cm. közt változik a jég vastagsága. A *Jenissei* folyó jege már csak 70—90 cm. közt ingadozik, de ennek folytán igen szép és egyenletes annak a jege. Hogy az ottani erős és tartós hidegek alatt egyes sekélyes vizek fenéig ne fagyjanak; s hogy ennek folytán a halak tönkre ne menjenek, a jákucsok akként védekeznek, hogy az illető vízre a tél elején hatalmas réteg fenyőgalyat raknak, mely a havat fölfogva, jól megvédi a vizet a tulságos befagyás ellen s így a vékonyabb jégkerget a levegő járhatván, a halak nem fagynak ki.

Vakhalak. Mint a tapasztalás igazolja, a halak sem mentek a szembetegségektől s mint az emberek, ők is elveszthetik azok folytán szemük világát. Vajmi gyakori például ugy a szabadban élő, mint az aqvariumokban tartott halaknál a hályog és pedig a szürke hályog, mely a halnak fekete szemgolyóját gyöngyre emlékeztető fehér képződménynyé alakítja. A szemlencse ezen színváltozását egy parányi, alig 1/5 mm. hosszú gilisztaszerű állatka okozza azzal, hogy a szemlencse és ennek hüvelye közé települ. Néha 12, sőt ennél is több ily *diplostomum volvens*-nek nevezett élősdí fészkel magát ott be. Am ha egy ilyen beteg hal valamely sirálynak martalékává lesz, ez az élősködő annak beleiben tovább fejlődik, ivaréretté lesz, a mikor a tudomány *henistomum spathacum*-nak nevezi. Ebben az alakjában a féreg petéket érlel, mely a madarak bélsarával a vízbe kerül. Belőle fejlődik aztán a *miracidium* nevű állatka. Még eldöntetlen, hogy ez a szaruhártyán át rágja-e magát a halak szemébe, avagy a szájon át jut a hal belsejébe és a vérkeringés közvetítésével kerül oda, hol megfészkelődve a hal szemét elpusztítja.

A rák tápláléka. A rák tudvalevőleg hűsevő állat s különösen vedlés után még a dögöt sem veti meg, legyen az bár a rothadásnak meglehetősen előre haladt stádiumában. Mind a mellett leginkább a vízi állatok friss húsát kedveli. Már a magasabb rendű állatok közül nem nyúl mindegyik húsa után.

Pótló-talány.

—rsova	—ars
—ákos	—da
—nod	—ebrecen
—eged	—ümeg
—egzárd	—rokszállás
—rad	—algóc.

A hiányzó betűk pótlása által helynevek képződjenek és a kezdőbetűket felülről lefelé olvasva egy nemzet eseményét adják. Megfejtési határidő 1905. november hó 12.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 43. számában közölt talány megfejtése

„Tök-király.“

1904. évi forgalom : 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata **folyo évi október hó 4-én** veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Sürgönyozim : Consum, Budapest. Telefon : 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utcza 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és fűszelék-küldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árakra előlegeket is folyósít. Sertésbizományi osztály: A ferenczvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését. =====

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utoza 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával.....	400,000.— kor.
Alapítványok	1,278,240.— kor.
Alapítók	200,000.— kor.
Tartalékok	574,787-80 kor.
Összesen	2,253,007-80 kor.
1901. évi fölösleg.....	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg.....	59,782-26 kor.
1903. évi fölösleg.....	109,831-73 kor.
1904. évi fölösleg.....	72,438-23 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle médozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetfeleslegb. l ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyezettett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

A miskolci országos baromfi-kiállításon
diszoklevéllel kitüntetett

sárga orpingtonok faj- tisza tenyésztőjásai

12 darabonkint, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók

Szilassy Elemér-nél

Verebély, Bars megye.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,
Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá _____

mindennemű egyéb _____

Műtrágyafélét,

azonkívül _____

Rézgáliczot

(98—99%) elismert kitűnő
minőségben legolcsóbban

szállít a _____

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.